

► Themabrief: **Economie**

DSO/Programmamanagement, Strategie en Onderzoek

PSO is het strategisch advies- en onderzoeksbureau van DSO; PSO onderzoekt, verzamelt en ontsluit informatie en adviseert over strategie, innovatie en de programmering van DSO-projecten.

Oktober 2019

Bezoeken aan Den Haag in 2018

Inleiding

Den Haag maakt al een aantal jaren gebruik van de telpunten van CityTraffic om het aantal bezoeken aan de binnenstad, Scheveningen en Kijkduin te meten. Voor de binnenstad hebben we daardoor inmiddels over meerdere jaren betrouwbare tellingen beschikbaar. Voor Scheveningen en Kijkduin zijn dat iets minder jaren. Deze kenniswijzer geeft de uitkomsten van de tellingen over 2018 weer. Naast deze kenniswijzer maakt Gemeente Den Haag ook een Monitor Toerisme waarin ontwikkelingen in de stad worden beschreven.

Bezoeken en bezoekers

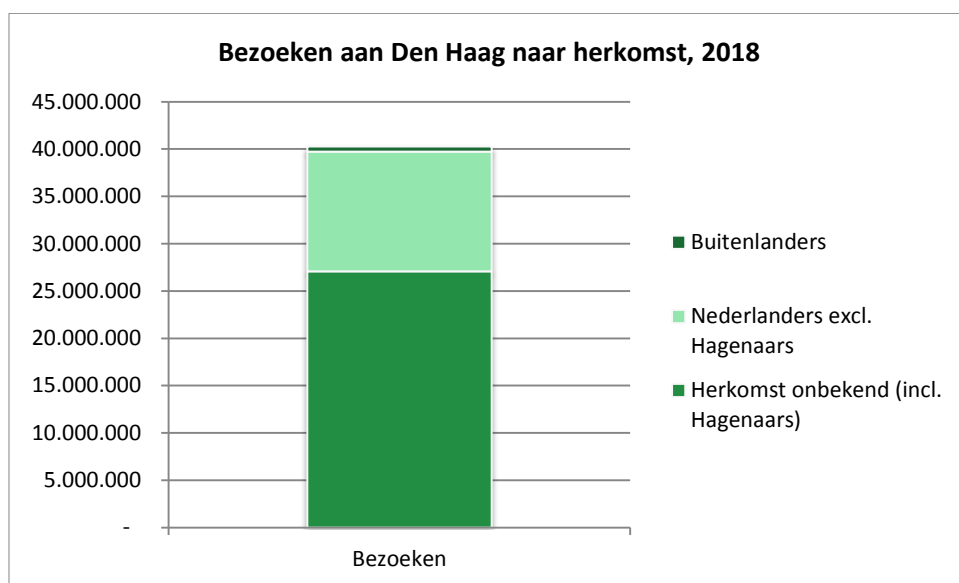
Bij de wifitellingen tellen we het aantal apparaten dat contact zoekt met een wifipunt. Hierbij wordt gecorrigeerd voor bezoekers met meerdere wifi apparaten (smartphone, laptop, Ipad e.d.) en voor bezoekers die geen wifi apparaat bij zich hebben. Een individuele bezoeker (wifi apparaat) kan op meerdere punten geteld worden. Ook hiervoor wordt gecorrigeerd. Er wordt gekeken naar de unieke bezoekers per dag. Wanneer iemand op één dag bij meerdere telpunten wordt waargenomen, wordt deze als één bezoeker geteld en gaan we uit van één bezoek. Een bezoek wordt wel meerdere keren geteld wanneer iemand op één dag zowel in de binnenstad als op Scheveningen of Kijkduin wordt geteld.

Een belangrijk verschil met ander onderzoek dat zich richt op bezoekers van steden is dat ook inwoners van Den Haag als bezoeker worden meegeteld. Omdat de telgegevens geanonimiseerd zijn kunnen zij niet worden onderscheiden van niet-Hagenaars.

Totaal bezoek aan Den Haag

De wifitellingen van CityTraffic geven geen bezoekaantallen voor Den Haag totaal. Wanneer de bezoektotaal van de verschillende deelgebieden (Centrumgebied (inclusief binnenstad), Scheveningen en Kijkduin) bij elkaar worden opgeteld komen we op ca. 40 mln. Dit aantal kan als minimum worden aangemerkt. Dit komt doordat de tellingen in de kustgebieden vanwege het beperkt aantal telpunten geen volledig beeld geven. Daarnaast vallen toeristische locaties als Madurodam, Gemeente Museum, Drievliet e.d. buiten het telgebied.

Uit andere bronnen¹ weten we dat er in 2018 door Nederlanders (exclusief inwoners van Den Haag) ruim 12,6 miljoen toeristische bezoeken zijn gebracht aan Den Haag. Deze bezoeken zullen ook door de wifitellingen worden geteld. Bovendien blijkt uit cijfers van het CBS dat er in 2018 ruim een half miljoen buitenlandse gasten hebben overnacht in Den Haag. Deze gasten zullen vermoedelijk in meerderheid een bezoek hebben gebracht aan het centrum van Den Haag en/of de kustgebieden en worden daarmee ook door de wifitellingen geteld. Daarnaast zullen er nog buitenlanders zijn die niet in Den Haag hebben overnacht maar de stad wel hebben bezocht. En Hagenaars die locaties buiten de telgebieden hebben bezocht. Deze laatste twee groepen worden wellicht niet (volledig) geteld. Daarmee is 40 miljoen een onderschatting van het werkelijk aantal bezoeken. Onderstaand overzicht vat een en ander samen.

Bron: CityTraffic, Continu Vakantie Onderzoek, CBS, bewerking PSO

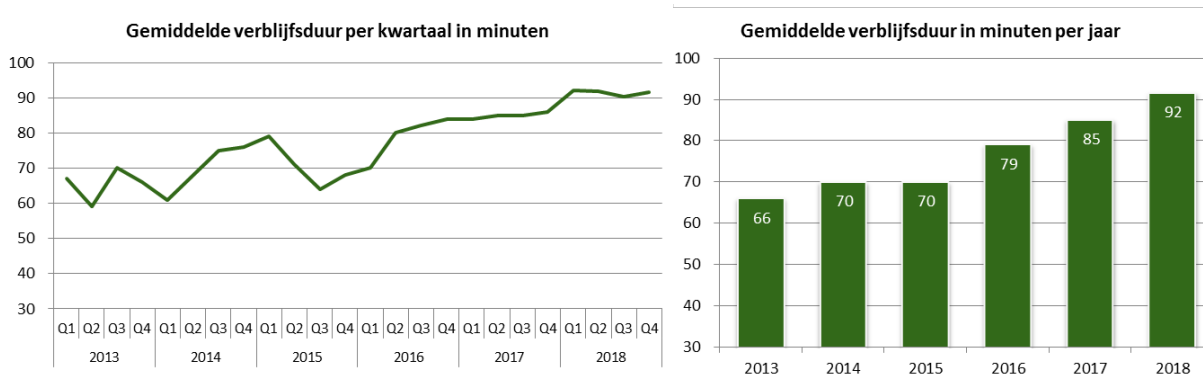
Bezoeken aan de Haagse binnenstad iets afgenomen

In de Haagse binnenstad telden we met bijna 30 miljoen bezoeken in 2018² iets minder bezoeken dan in 2017, een daling van 1,4%. Dit komt overeen met de landelijke ontwikkelingen in winkelgebieden. Onder invloed van de mogelijkheden van internet maken mensen minder vaak de trip naar een binnenstad. Uit de wifitellingen kunnen we niet afleiden waar de bezoekers vandaan komen maar het Continu Vakantie Onderzoek van 2018 geeft aan dat Den Haag Centrum 6,4 miljoen keer is bezocht door Nederlanders met een toeristisch motief in 2018. Hierbij worden Hagenaars niet meegeteld. Tegelijkertijd zien we dat het verblijf in de Haagse binnenstad steeds (iets) langer wordt. In 2018 verbleef men gemiddeld 92 minuten in het gebied (was 85 minuten in 2017).

¹ Continu Vakantie Onderzoek

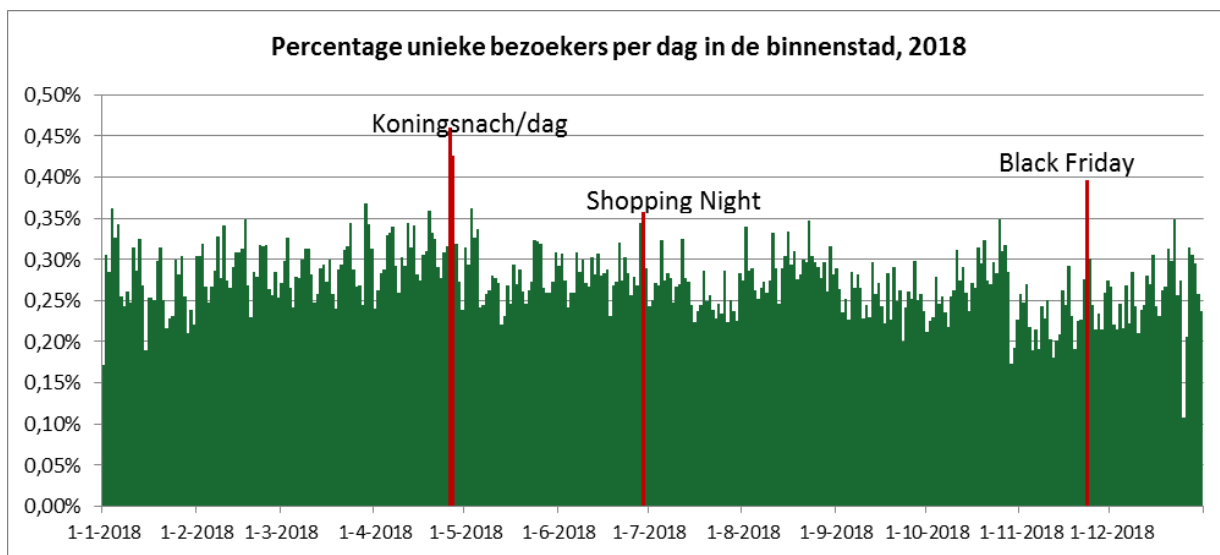
² In het gebied direct rond de binnenstad (Stationsweg, Turfmarkt) worden ook passanten geteld. Hierdoor is het totaal aantal bezoeken dat in het hele centrumgebied wordt geteld iets meer dan alleen in de binnenstad, namelijk bijna 32 miljoen.

Bron: CityTraffic, bewerking PSO

Traditioneel zijn Nieuwjaarsdag en Eerste Kerstdag dal-momenten in het jaar. Dat was ook in 2018 in Den Haag het geval. Eerste Kerstdag was zelfs het dieptepunt van 2018. Daar staan de hoogtenpunten tegenover. Koningsdag en –'nach' zijn traditioneel drukke dagen. De Koningsnach op 26 april leverde zelfs topdrukke op met 0,46% van de jaarlijkse bezoeken. De daarop volgende Koningsdag was goed voor 0,43% van de jaarlijkse bezoeken.

Bron: CityTraffic, bewerking PSO

Ook 'Black Friday' heeft een stevige positie veroverd in de retail. Deze dag was goed voor 0,4% van alle jaarlijkse bezoeken aan de binnenstad. Op vrijdag 29 juni was Shopping Night niet extreem druk.

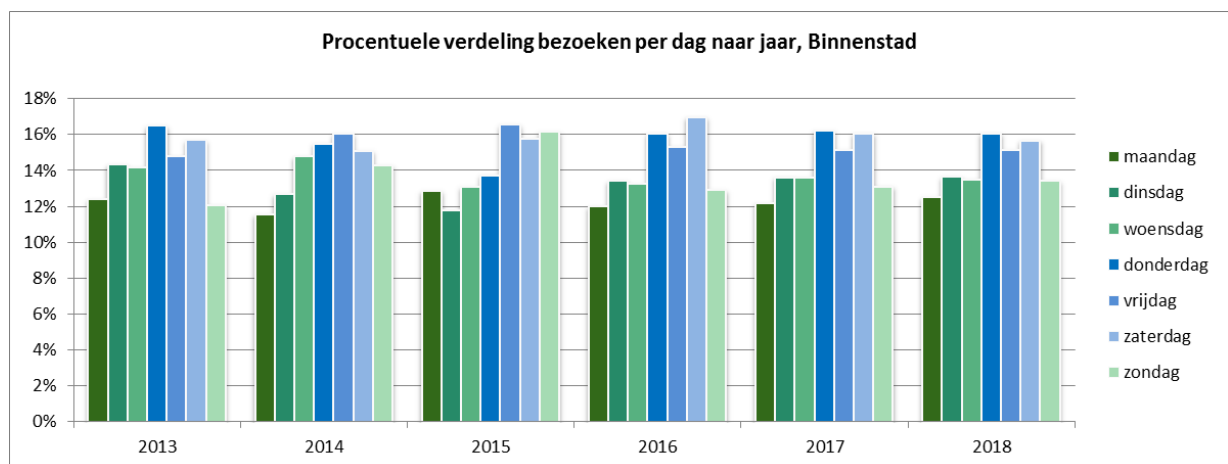
Het is niet overal in de binnenstad even druk. De volgende kaart laat een druktepatroon zien over 2018. Op basis van het gemiddeld aantal unieke bezoeken per dag per telpunt wordt een druktepatroon zichtbaar. De drukste telpunten (en daarmee straten) zijn de Grote Marktstraat, Spuistraat en Lange Poten. Het rustigst is het op de Korte Vijverberg en het Lange Voorhout.

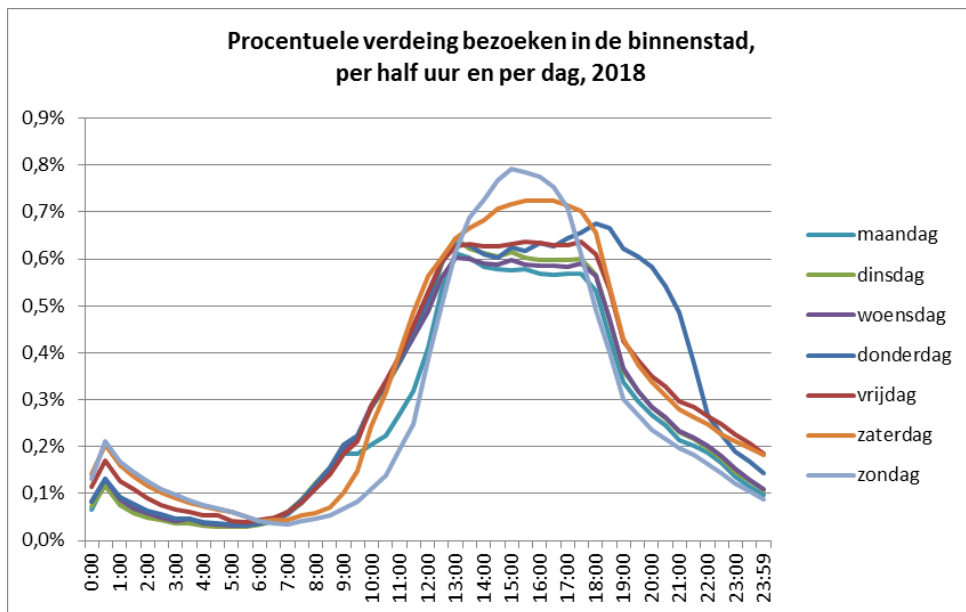
Bron: CityTraffic, bewerking PSO

Ook is er verschil in de drukte op verschillende dagen. Donderdag is gemiddeld genomen de drukste dag in de week in 2018. Dit was ook in 2017 het geval. De koopavond op donderdag zal hier mee te maken hebben. Zaterdag staat op de tweede plaats en vrijdag op de derde plaats. Het minst druk is het op maandagen.

Bron: CityTraffic, bewerking PSO

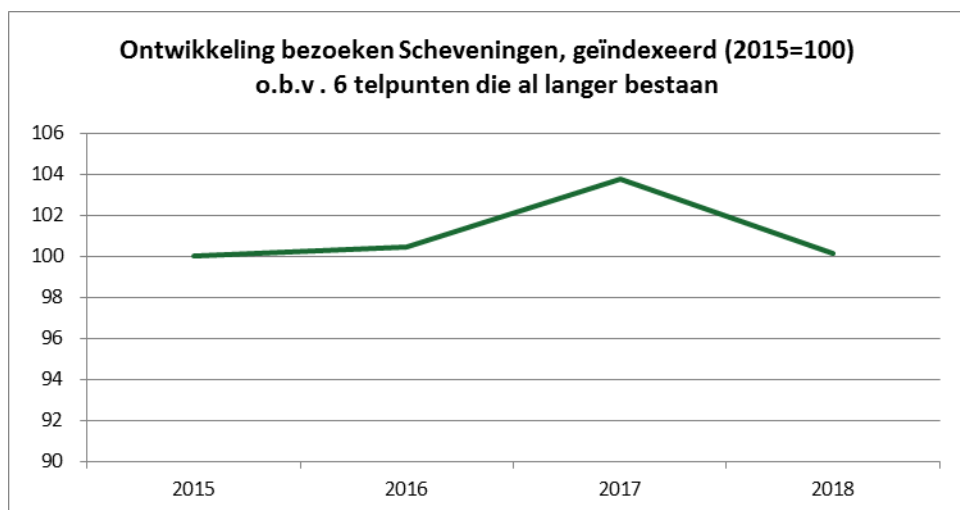

Bron: CityTraffic, bewerking PSO

Voor de maandag, dinsdag en woensdag laten de druktepatronen per dag een piek zien rond 13:00 uur. Op donderdag en vrijdag ligt de piek aan het eind van de middag. Op zaterdag rond 16.00 uur en op zondag ligt de piek een uurtje vroeger.

Bezoeken aan Scheveningen

In Scheveningen is in 2017 en 2018 een groot aantal telpunten toegevoegd. Om de vergelijkbaarheid met eerdere tellingen te waarborgen is gekeken naar de ontwikkeling van de telpunten die al vanaf 2015 het gehele jaar beschikbaar waren. De geïndexeerde ontwikkeling van het aantal bezoeken aan Scheveningen op basis van dit beperkte aantal telpunten komt in 2018 uit op 100,1. Dit is een lichte stijging ten opzichte van 2015.

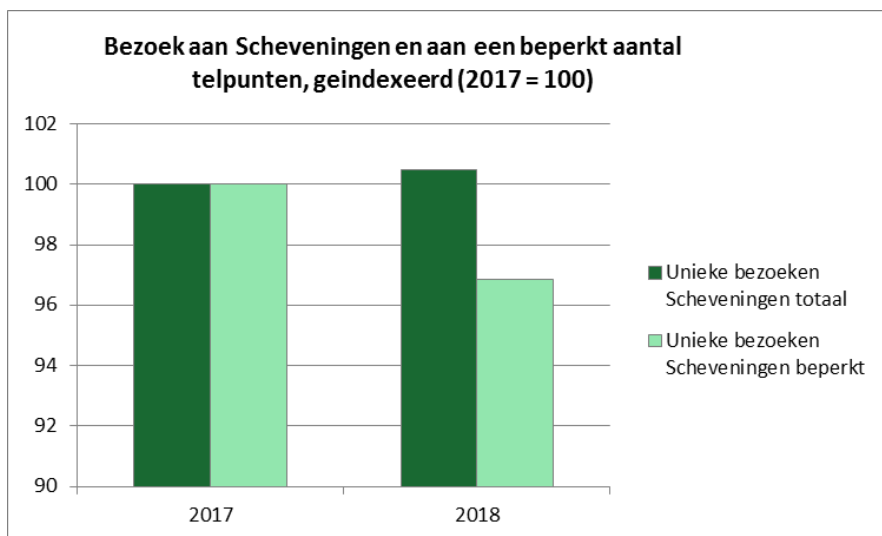

Bron: CityTraffic, bewerking PSO

Ten opzichte van 2017 is het aantal bezoeken aan Scheveningen evenwel licht gedaald (-3,1%). Wanneer we alle telpunten meenemen is het totaal aantal unieke bezoeken aan Scheveningen sinds 2017 met ongeveer een half procent toegenomen. Deze cijfers wijken af

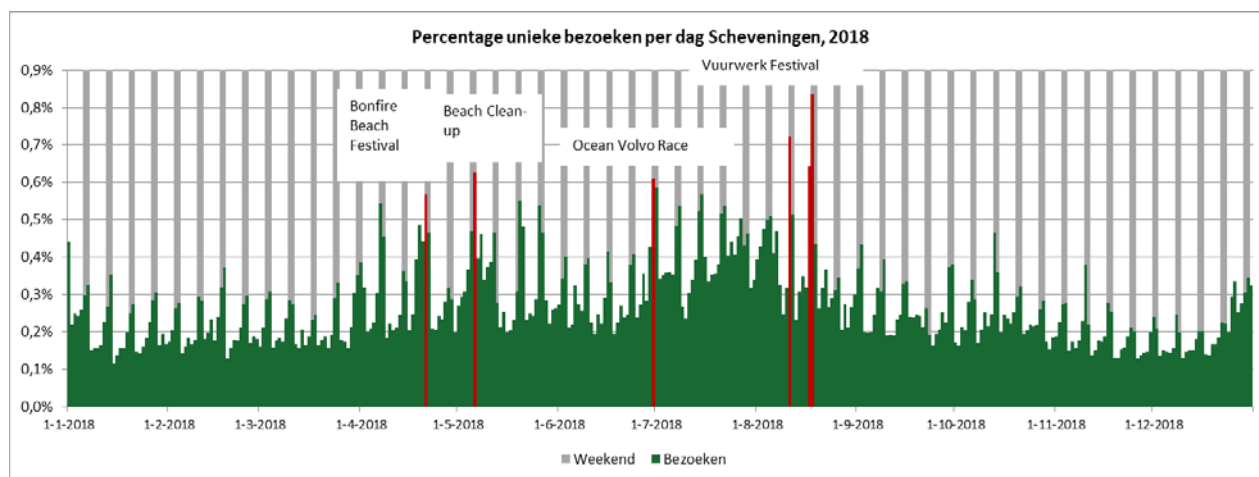

van het Continu Vakantie Onderzoek dat aangeeft dat Scheveningen in 2018 een toename kende tot 6,2 miljoen bezoekers met een toeristisch motief. Hierbij zijn Hagenaars dus niet meegeteld.

Bron: CityTraffic, bewerking PSO

De drukste dagen in Scheveningen zijn altijd de weekenden. Dit is van groter belang dan het weer. Het Vuurwerk Festival in augustus had de meeste bezoeken. De vier vuurwerk dagen waren goed voor 2,5% van alle bezoeken aan Scheveningen. De zaterdag was drukker dan de vrijdag en het tweede weekend was drukker dan het eerste. Ook het Bonfire Beach Festival, Clean-up day en de Ocean Volvo Race waren goed voor vele bezoeken. De dag met de minste bezoeken was 15 januari. Op die dag werd 0,1% van de jaarlijkse bezoeken aan Scheveningen afgelegd.

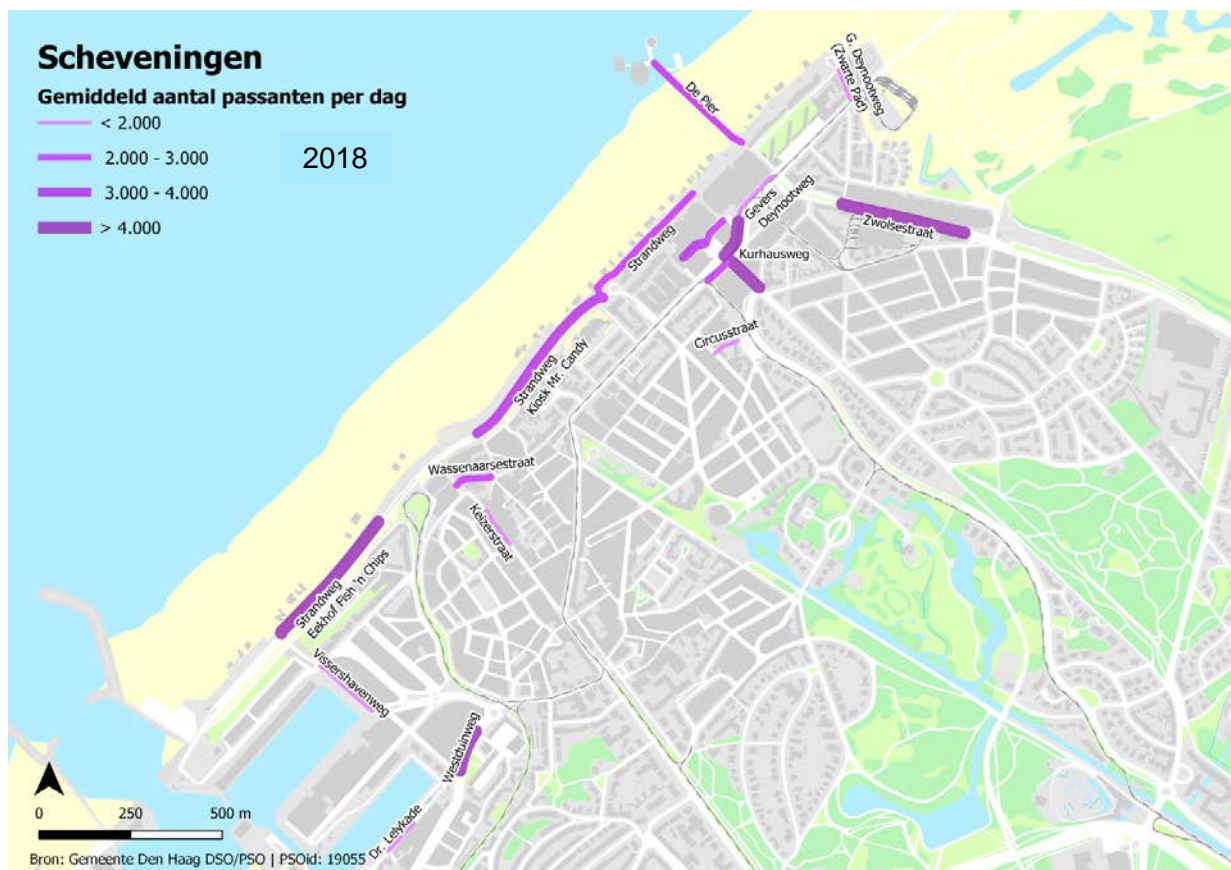

Bron: CityTraffic, bewerking PSO

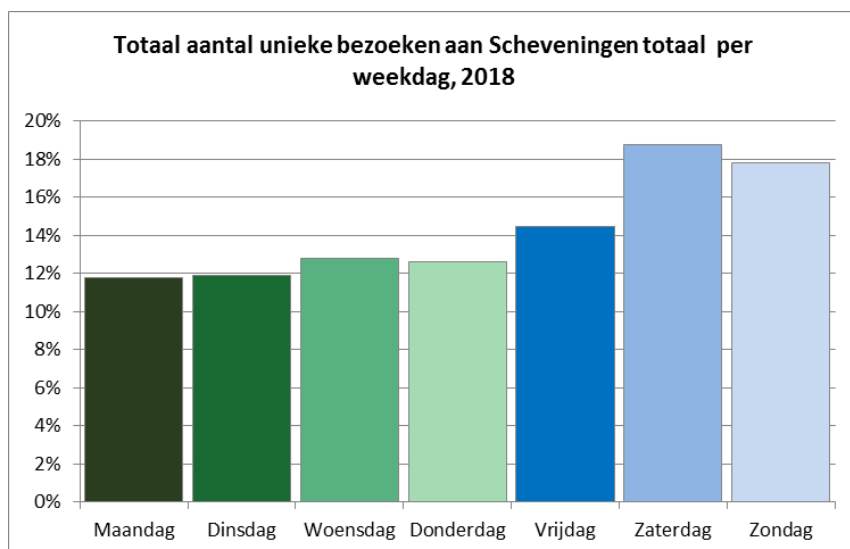
Het is in Scheveningen niet op alle plaatsen even druk. De volgende kaart laat een gemiddeld druktepatroon per dag zien voor Scheveningen in 2018 op basis van de telpunten.

Bron: CityTraffic, bewerking PSO

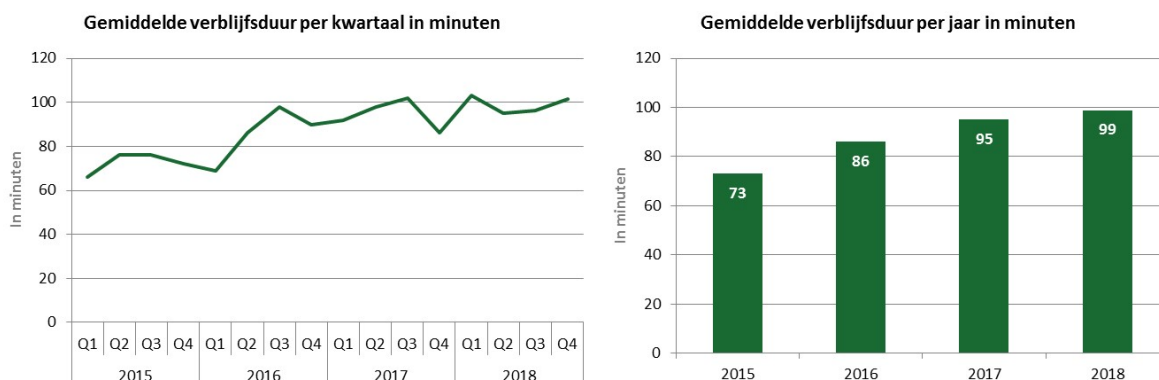
Bron: CityTraffic, bewerking PSO

Bovenstaande grafiek laat ook zien dat de weekenden in Scheveningen drukker zijn dan de weekdays. De zaterdagen in 2018 zijn goed voor 19% van de jaarlijkse bezoeken. De zondagen voor 18%, de vrijdagen voor 14% en de overige dagen zitten rond de 12% van de bezoeken.

De gemiddelde verblijfsduur in Scheveningen was in 2016 iets minder dan anderhalf uur (86 minuten). In 2017 is dat gestegen tot gemiddeld ruim anderhalf uur (95 minuten). Een toename met negen minuten. In 2018 is de verblijfsduur nog verder toegenomen tot 99

minuten. De stijging in 2017 is naar verwachting mede te verklaren doordat er medio 2017 een aantal extra telpunten actief werden in Scheveningen. Hierdoor is ook de afstand tussen het eerste en het laatste telpunt waar je geteld kunt worden groter geworden en daarmee de gemeten verblijfsduur. Deze verblijfsduur kunnen we niet corrigeren voor de toegevoegde telpunten.

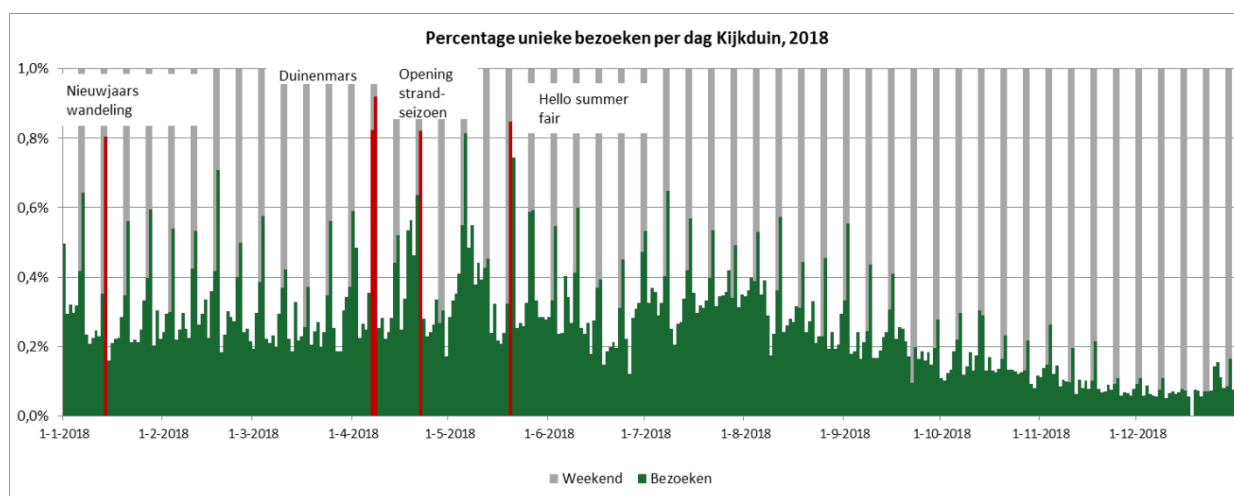

Bron: CityTraffic, bewerking PSO

Bezoeken aan Kijkduin

Het aantal bezoeken aan Kijkduin is sterk afgenomen sinds 2016. In dat jaar speelde de 'Pokémon Go' rage een rol in Kijkduin en zorgde daar voor veel extra bezoeken. Inmiddels is medio 2018 de bouw van 'Nieuw Kijkduin' gestart waarbij de badplaats ingrijpend wordt verbouwd en gemoderniseerd. Hierdoor is de boulevard minder zichtbaar en neemt de leegstand in het winkelcentrum verder toe. Eind 2019 zal het winkelcentrum gesloopt worden en vervangen door nieuwbouw.

Omdat de telpunten in Kijkduin gevestigd zijn in het winkelcentrum zeggen de bezoekaantallen hier niet direct iets over de bezoekaantallen aan het strand en de boulevard. We kunnen voor Kijkduin dan ook geen accurate aantallen geven op basis van de wifitellingen. Het Continu Vakantie Onderzoek¹ geeft voor Kijkduin ca. 1,4 miljoen bezoeken in 2018. Hierbij worden Haagse inwoners niet meegerekend.

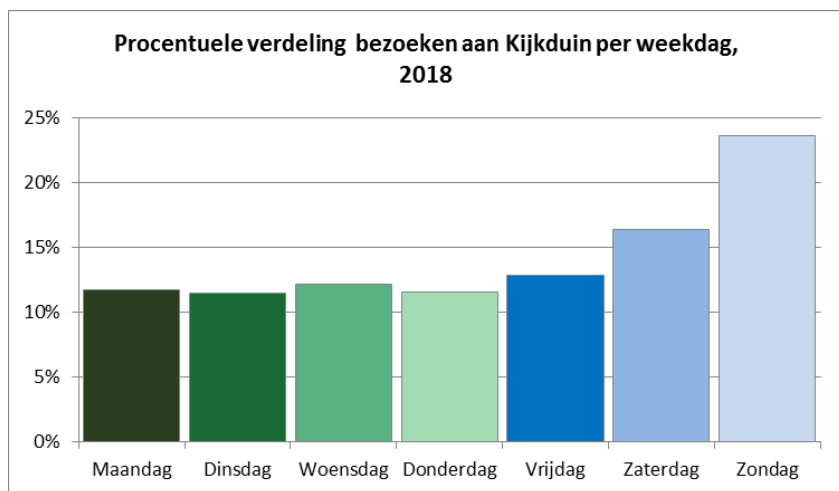
Bron: CityTraffic, bewerking PSO

¹ Het CVO telt Nederlandse bezoekers met een toeristisch recreatief motief. Hierbij worden inwoners van Den Haag niet meegerekend.

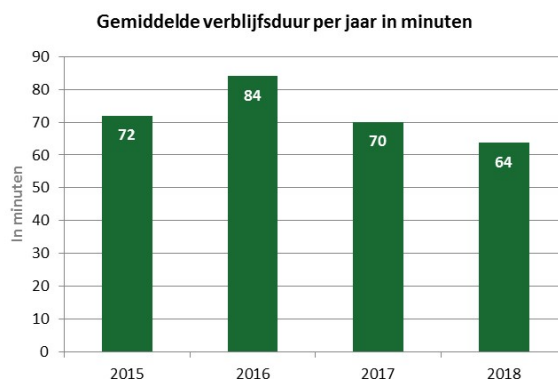
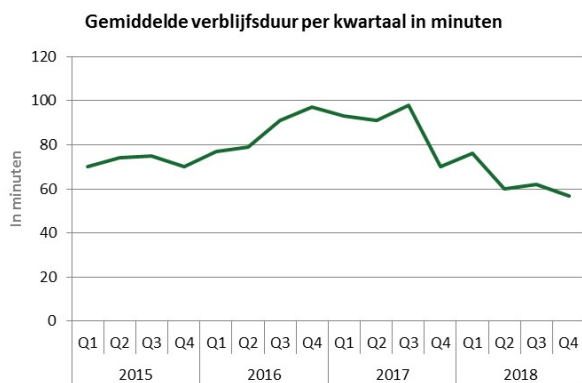

Ook in Kijkduin zien we dat het weekend veel drukker is dan de andere dagen. Dit geldt vooral voor de zondag, die zo'n twee maal zoveel bezoeken trekt als doordeweekse dagen.

Bron: CityTraffic, bewerking PSO

De verblijfsduur in Kijkduin is gemiddeld over 2018 64 minuten. Dat is ruim minder dan in 2017, toen het nog op vergelijkbaar niveau met Scheveningen lag.

Bron: CityTraffic, bewerking PSO

Meer informatie is te verkrijgen bij Carla Rothuizen van DSO/PSO

COLOFON

Uitgave

Gemeente Den Haag

DSO / Programmamanagement, Strategie en Onderzoek

oktober 2019

Inlichtingen

DSO / Programmamanagement, Strategie en Onderzoek

Carla Rothuizen (070 - 35 34874 / carla.rothuizen@denhaag.nl)

De Dienst Stedelijke Ontwikkeling aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid inzake het gebruik en toepassing van de gepresenteerde gegevens. Afwijkingen in absolute aantallen en % kunnen veroorzaakt worden door afrondingen. Bij gebruik van cijfers is bronvermelding verplicht.

